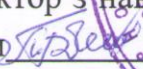


Тернопільська обласна рада
Департамент освіти і науки Тернопільської обласної військової
адміністрації Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія
ім. Тараса Шевченка

Кафедра мистецьких дисциплін та методик їх навчання

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчально-педагогічної
роботи  **Марія БОДНАР**

«29» серпня 2025 року



РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СВІТОВА ХУДОЖНЯ КУЛЬТУРА

рівень вищої освіти другий (магістерський)

галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

спеціальність 014 Середня освіта (Мистецтво. Музичне мистецтво)

освітньо-професійна програма Середня освіта (Музичне мистецтво).

Хореографія

Кременець 2025

Робоча програма навчальної дисципліни «Світова художня культура» для здобувачів вищої освіти з галузі знань 01 Освіта / Педагогіка за спеціальністю 014 Середня освіта (Мистецтво. Музичне мистецтво). Хореографія. Кременець, 2025. 11 с.

Розробник:

Томашівська Мар'яна Мирославівна – старший викладач кафедри мистецьких дисциплін та методик їх навчання Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка, кандидат педагогічних наук, доцент

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри мистецьких дисциплін та методик їх навчання.

Протокол № 1 від 29 серпня 2025 року

Завідувач кафедри



Інна РАТИНСЬКА

ВСТУП

Культурологічна проблематика традиційно займає важливе місце в гуманітарних науках – у філософії, соціології, літературознавстві тощо. Дисципліни культурології нині добре закріпилися не лише в системі освіти вищої школи, а й у системі шкільної освіти.

Питанням культури присвячені сотні монографій і статей, і майже кожен автор підходить до цього явища зі своєї точки зору. Вважаємо, що культурологія – це самостійна наука, молода галузь сучасного соціально-гуманітарного знання, яка виникла на стику багатьох наук і тому є нестабільною. У ній багато невирішених проблем, різні трактування однієї теми, різні точки зору, межі її тематичних спрямувань не чітко визначені через неоднозначність поняття «культура».

Програма «Світова художня культура» пропонує здобувачам можливість систематично зрозуміти світову культурну спадщину та людську діяльність.

Через призму культурології як науки суб'єкт освітнього процесу має можливість отримати об'єктивні знання про закономірності та функціонування культури в повному вираженні цього багатогранного явища в різних регіонах світу. Зокрема, крізь призму двох напрямків: особисте виховання людини та спільні засоби суспільного життя. Це дозволяє пояснити цілісний світогляд і уявити спільноту людської цивілізації, в якій кристалізується внутрішнє багатство унікальних національних культур. Культурологічний комплекс знань має на меті спрямувати студентів у творчо-дослідницьке русло через особистісну орієнтацію в системі цінностей сучасного світу, диференційований підхід до різних художніх цінностей та їх аналіз.

Ключові слова: світова художня культура, культурологія, мистецькі жанри.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма	Характеристика освітнього компоненту	
		денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
Кількість кредитів денна форма – 4 ECTS Кількість кредитів заочна форма – 4 ECTS	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	Вибіркова	
	Спеціальність 014 Середня освіта (Мистецтво. Музичне мистецтво)		
Модулів – 2	Освітньо-професійна програма Середня освіта (Музичне мистецтво). Хореографія	Рік підготовки	
Змістових модулів – 2		2-й	2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання: реферат		Семестр	
Загальна кількість годин денної форми – 120 Загальна кількість годин заочної форми – 120		1-й	1-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 9,3	Освітній рівень: другий (магістерський)	20 год.	12 год
		Практичні	
		16 год.	13 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		84 год.	95 год.
	Вид контролю: залік		

Примітка

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:

для денної форми навчання – 30% / 70%

для заочної форми навчання – 20,8% / 79,2%

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення освітнього компоненту «Світова художня культура» є засвоєння студентами знань з історії основних видів мистецтв, опанування ними магістральних напрямків розвитку художньої культури світу. Викладання освітнього компоненту спрямоване на формування світогляду майбутнього вчителя та розвиток його педагогічного мислення. Курс з вивчення світової художньої культури також спрямований на те, щоб сприяти розвитку аналітичного і художнього мислення здобувача, допомогти виробити власну неупереджену оцінку складних процесів сучасного культурно-мистецького життя.

Завдання навчальної дисципліни – збагатити кругозір майбутнього вчителя,; сприяти формуванню естетичного смаку, засвоєнню й поглибленню мистецтвознавчих та культурологічних знань; розвинути вміння оцінювати, аналізувати, інтерпретувати культурні явища різних епох, стилів та жанрів

У результаті вивчення освітнього компоненту у студента формуються наступні **компетентності**:

Інтегральна:

Здатність здобувача розв'язувати складні освітні завдання та проблеми у галузі загальної середньої та позашкільної освіти, що передбачає здійснення дослідницької й інноваційної діяльності, проведення науково-педагогічних досліджень сучасних проблем музичної педагогіки та характеризується комплексністю і невизначеністю умов організації освітнього процесу.

Загальні:

ЗК1 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК5 Здатність генерувати нові ідеї (креативність), творчо самовиражатися, поважати українську національну культуру та приймати обґрунтовані рішення; усвідомлювати значення національно-культурної самоідентичності.

Фахові:

ФК2 Здатність до поглиблення музично-педагогічних знань, розуміння предметної області та професійної діяльності.

ФК6 Здатність використовувати ефективні шляхи мотивації учнів до саморозвитку, спрямовувати їх на прогрес і формувати у них обґрунтовану позитивну самооцінку.

ФК10 Здатність до культуровідповідного, поглибленого розуміння змісту музичних образів і втілення їх у досконалій музично-виконавській формі.

Програмні результати навчання

ПРН 3 Розуміє значущість культури і мистецтва для виховання і розвитку особистості учня, керується у своїй діяльності цінностями світової і національної музичної культури, принципами полікультурної толерантності, діалогу і співробітництва.

ПРН 8 *Володіє* сучасними технологіями навчання, здатен застосовувати їх для забезпечення ефективного особистісно орієнтованого освітнього процесу, що виражається у художньо-творчому розвитку особистості.

ПРН 11 *Проявляє* інноваційне мислення під час моделювання змісту уроку, добираючи ефективні принципи, методи та засоби інтегрованого навчання мистецтва; *аналізує* динаміку особистісного розвитку здобувачів освіти, *визначає* оптимальні шляхи мотивації до саморозвитку, прогресу та досягнень з урахуванням індивідуальних здібностей, інтересів.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 год. / 4 кредити ECTS.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Художня культура в системі гуманітарних наук

Тема 1. Культура як суспільно-історичне явище.

Предмет і завдання курсу. Культура, її місце і роль в житті суспільства. Об'єктивні і суб'єктивні фактори зростання ролі культури в сучасному житті. Тісний взаємозв'язок і взаємовплив соціально-економічного, політичного і духовного розвитку суспільства.

Тема 2. Культура первісного суспільства.

Періодизація первісного суспільства (палеоліт, мезоліт, неоліт). Колективний спосіб життя первісних людей. Релігійні вірування у формі культу тварин (тотемізм), предків, магічних дій та інше. Специфіка культури первісного суспільства. Первісне мистецтво, його синкретичний характер.

Змістовий модуль 2. Розвиток художньої культури до XX століття

Тема 3. Художня культура Давніх цивілізацій.

Стародавні цивілізації як культурний феномен. Досягнення художньої культури Месопотамії та Стародавнього Єгипту. Художня культура Давнього Сходу (Індія, Китай). Художня культура Давніх цивілізацій доколумбової Америки.

Тема 4. Культура античної Греції.

Особливості формування і характерні риси культури Давньої Греції. Виникнення грецького театру, його характерні риси. Основні досягнення архітектури, скульптури і вазовий живопис. Ораторське мистецтво Греції. Історичне значення грецького періоду античної культури.

Тема 5. Культура Стародавнього Риму.

Релігійні вірування стародавніх римлян. Архітектура Стародавнього Риму. Музичне мистецтво Давнього Риму. Театральне мистецтво і драматургія Давнього Риму. Творчість Вергілія, Горація, Овідія, Тібулла. Внесок античної культури у розвиток європейської і світової культури.

Тема 6. Культура Візантії.

Візантія в історії світової культури. Особливості культури Візантії. Усна народна творчість й література. Поема про Василя Дігеніса Акріта. Світове значення візантійської культурної спадщини.

Тема 7. Західноєвропейська культура доби Відродження.

Художня культура доби Відродження. Гуманізм як ідеологія Відродження. Розвиток науки і техніки у добу Відродження. Образотворче мистецтво Італії доби Відродження. Італійський театр і драматургія доби Відродження (вчена драма, комедія дель арте). Музична культура Італії епохи Відродження. Художня культура Відродження. Мистецтво Раннього Відродження. Творчість Мазаччо, Вонателло, Брунеллескі, Л.-Б. Альберті.

Тема 8. Культура епохи Просвітництва.

Історичні умови та особливості розвитку художньої культури у XVII-XVIII ст. Образотворче мистецтво доби Просвітництва. Музична культура епохи Просвітництва. Театральна культура Просвітництва. Зростання ролі літератури в житті суспільства (творчість Дефо, Свіфта, Бернса, Бомарше, Й.-В. Гете, І.-Ф. Шиллера). Класицизм: передумови і періодизація. Особливості класицизму в літературі, живописі, архітектурі, драматургії. Театральне мистецтво. Драматургія Лопе де Вега, П. Кальдерона, П. Корнеля і Мольєра.

Тема 9. Західноєвропейська культура XIX ст.

Загальні риси розвитку культури XIX ст. Художні стилі і напрямки у мистецтві XIX ст. Розвиток романтизму і реалізму всередині XIX ст., їх зв'язок з революційними процесами в Європі в 30-40-х рр. Творчість А. Міцкевича, Ф. Шопена, Г. Гейне, В. Гюго. Виникнення критичного реалізму (О. Бальзак, Ч. Діккенс, Р. Ролан та ін.). Символізм як впливова та стійка течія епохи. Виникнення в другій половині XIX ст. імпресіонізму (творчість К. Моне, Е. Лега, Е. Мане, О. Ренуара, А. Сіслея)

Тема 10. Художня культура XX ст.

Особливості розвитку культури XX ст. Вплив філософських ідей фрейдизму, екзистенціалізму, інтуїтивізму та інших філософсько-естетичних течій на теорію і практику культури й мистецтва. Культура модернізму, його естетична та соціальна сутність. Феномен «масової культури», його естетична сутність і соціальна роль у культурі західного суспільства XX ст. в цілому. Роль засобів масової інформації в культурі XX ст. Соціальна й естетична сутність рок-культури, молодіжні субкультури. Різноманітність художніх стилів і основні тенденції розвитку сучасної культури і мистецтва.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема	Кількість годин, відведених на:									
	денна форма					заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		л.	п.	інд.	с.р.		л.	п.	інд.	с.р.
Змістовий модуль 1.										
Художня культура в системі гуманітарних наук										
Тема 1.Культура як суспільно-історичне явище	12	2	1		9	8	1	1		6
Тема 2. Культура первісного суспільства	12	2	1		9	12	1	1		10
Змістовий модуль 2. Розвиток художньої культури до XX століття										
Тема 3. Художня культура Давніх цивілізацій	13	2	2		9	12	1	1		10
Тема 4. Культура античної Греції	13	2	2		9	12	1	1		10
Тема 5. Культура Стародавнього Риму	13	2	1		9	12	1	1		10
Тема 6. Культура Візантії	12	2	1		9	12	1	1		10
Тема 7. Західноєвропейська культура доби Відродження	11	2	2		7	12	1	1		10

Тема 8. Культура епохи Просвітництва	11	2	2		7	13	1	2		10
Тема 9. Західноєвропейська культура XIX ст	11	2	2		7	13	2	2		9
Тема 10. Художня культура XX ст	13	2	2		9	14	2	2		10
Усього годин	120	20	16		84	120	12	13		95

Теми практичних занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Культура як суспільно-історичне явище	1	1
2	Культура первісного суспільства	1	1
3	Художня культура давніх цивілізацій	2	1
4	Культура античної Греції	2	1
5	Культура Стародавнього Риму	1	1
6	Культура Візантії	1	1
7	Західноєвропейська культура доби Відродження	2	1
8	Культура епохи Просвітництва	2	2
9	Західноєвропейська культура XIX ст.	2	2
10	Художня культура XX ст.	2	2
Разом		16	13

Самостійна робота

№ п/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Культура як суспільно-історичне явище	9	6
2	Культура первісного суспільства	9	10
3	Художня культура давніх цивілізацій	9	10
4	Культура античної Греції	9	10
5	Культура Стародавнього Риму	8	10
6	Культура Візантії	8	10
7	Західноєвропейська культура доби Відродження	8	10
8	Культура епохи Просвітництва	8	10
9	Західноєвропейська культура XIX ст.	8	9
10	Художня культура XX ст.	8	10
Разом		84	95

Методи навчання

Словесні, наочні, практичні, індуктивні та дедуктивні

Критерії оцінювання знань

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
67-74	D	задовільно	
60-66	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Рекомендована література

1. Безгін О. І. Художня культура і мистецька освіта України : монографія / О. І. Безгін, А. І. Кузнецова, О. В. Успенська. Київ : Інститут культурології НАМ України, 2019. 280 с.
2. Гула Р. В. Світова культура і мистецтво : навчальний посібник / Р. В. Гула, І. Г. Передерій, Л. І. Дерев'янка. Вінниця : ВНТУ, 2019. 180 с.
3. Жаборюк А. А. Бароко (доба, людина, стиль, художній світ) : посібник з історії світової художньої культури. Одеса : Астропринт, 2015. 208 с.
4. Коцур В. Культура ранньомодерної Європи / В. Коцур, В. Балух. Київ : Фоліо, 2017. 496 с.
5. Куркіна С. В. Програма й методичні рекомендації до вивчення курсу «Зарубіжна художня культура». Кропивницький : [б. в.], 2018. 60 с.
6. Куркіна С. В. Термінологічний словник-довідник з художньої культури. Кропивницький : Вид-во Імекс-ЛТД, 2020. 262 с.
7. Прищенко С. В. Кольорознавство : навч. посіб. 3-тє вид., випр. і допов. Київ : Кондор, 2018. 436 с.
8. Силко Р. М. Методика викладання художньої культури : методичні рекомендації до практичних занять для студентів спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво). Чернігів : НУЧК імені Т. Г. Шевченка, 2018. 45 с.
9. Хіміна Л. Ф. Використання елементів етносу під час викладання курсу «Художня культура». *Мистецтво в школі*. 2015. № 8. С. 2–8.

Додаткова література

1. Гатальська С. М. Філософія культури. Київ, 2008.
2. Грищенко Т. Б., Грищенко С. П. та ін. Культурологія. Навч. посібник. Київ, 2007.
3. Корінний М. М., Шевченко В. Ф. Короткий енциклопедичний словник з культурології. Київ; 2003.
4. Кравець М. С., Семашко О. М., Піча В. М. та ін. Культурологія. Навч. Посібник. Львів, 2006.
5. Матвєєва Л. Л. Культурологія. Навч. посібник. Київ, Либідь, 2005.
7. Латиноамериканський культурний регіон, Північноамериканський культурний регіон. Навч. посібник / За заг. ред. Н. Є Миропольської. Київ, 2009.
8. Художня культура світу: Арабо-мусульманський, Африканський, Індійський, Далекосхідний культурний регіон. Київ, 2007.